

Č. na mape	Parc. číslo Popis umiestnenia	Fotografia aktuálneho stavu Dobová fotografia	Zeleň s pamiatkovou hodnotou Odporúčanie prístupu ošetrovania
1.	Námestie - líniová výsadba pred budovou Tabakovej továrne	 	<p>Líniová zeleň v zelenom páse sa zachovala pozdĺž objektu Tabakovej továrne. Líniová zeleň bola založená na prelome 19. a 20. storočia, s neskoršími dosadbami do stromoradií po uhynutí pôvodných jedincov.</p> <p>Odporúčanie: Zachovať a obnovovať líniovú výsadbu pred hlavnou fasádou tabakovej továrne. Po dožití stromy nahrádzať druhom lipa malolistá. Stromy budú tvarované na „hlavu“, tak ako doteraz. Nenahrádzať pôvodné druhy líp inými druhmi a šľachtenými kultivarmi s guľovitou korunou. Zachovať zelené zatravnené pásy ako podnož stromoradií.</p>
2.	Námestie výsadba pred obecným úradom	 	<p>V priestore medzi morovým stĺpom a obecným úradom boli nekonceptne vysadené tuje a smrek pichľavý s nízkou sadovníckou a estetickou hodnotou. Ide o druhovo nevhodnú výsadbu, ktorá nezapadá do historického prostredia.</p> <p>Odporúčanie: Odstrániť výsadbu tují a smreku pred obecným úradom. Ponechať tam len voľnú trávnatú plochu bez stromov a krov. Prípustná je výsadba medzi morovým stĺpom a obecným úradom, ktorá bude tvoriť kulisu morovému stĺpu, tak ako je to vidieť na historickej fotografii. Vysadiť je vhodné solitérne lipy (kultivary s menším vzrastom) napríklad (<i>Tilia cordata</i> 'Greenspire').</p>

Č. na mape	Parc. číslo Popis umiestnenia	Fotografia aktuálneho stavu Dobová fotografia	Zeleň s pamiatkovou hodnotou Odporúčanie prístupu ošetrovania
3.	Námestie - zeleň v okolí rímsko- katolíckeho kostola		<p>V okolí rímsko-katolíckeho kostola sa nachádzajú po obvode v pravidelnom rytme vysadené vzrastlé jedince listnáčov v prevažnom zastúpení rodu lipa (Tilia), jaseň (fraxinus) a pagaštan (Aesculus). Stromy vhodne zapadajú do prostredia a kompozične vyvažujú architektúru kostola.</p> <p>Odporúčanie: Obnovovať po dožití jednotlivé stromy lipou malolistou alebo lipou veľkolistou. Odborne ošetriť (resp. odstrániť) stromy, ktoré sú v zlom zdravotnom stave a ohrozujú prevádzkovú bezpečnosť. Vyfrézovať pne po odstránení stromov a vyrovnáť terén. Tieto presychajúce stromy a pne pôsobia na námestí neesteticky a rušivo. Zachovať všetky voľné trávnaté plochy (nespevňovať !) v okolí kostola a pod stromami.</p> <p>Stromy je potrebné odborne arboristicky ošetriť – orez suchých konárov. V prípade potreby stabilizovať koruny (dynamická väzba koruny a redukcia koruny) , vzhľadom k tomu že sa nachádzajú v blízkosti kostola a štátnej cesty budov s väčším pohybom osôb.</p>
4.	Námestie - zeleň vo východnom cípe námestia		<p>Vo východnom cípe námestia sa nachádza menšia sadovnícky upravená plocha založená asi pred 30 – 40 rokmi. Zeleň je ucelená a kompozične vhodne uzatvára z východnej strany námestia. Nachádzajú sa tu druhovo rozličné stromy s dominujúcim pôsobením listnáčov: lipy, javory, tuje a smreký.</p> <p>Odporúčanie: Zachovať túto zelenú plochu ako celok. Vykonať prebierkové výrubu - neestetické, prehustujúce a zdravotne nevyhovujúce jedince odstrániť. Redukovať ihličnany a ponechať listnaté dreviny tak, aby mali jednotlivé stromy viac priestoru a porast sa viac otvoril. Nevysádzať na plochu ihličnany, kostru majú tvoriť listnáče domáceho pôvodu prevažne lipy a javory. Zachovať tu všetky trávnaté plochy bez spevňovania povrchov (dláždenie, asfaltovanie...).</p>

Č. na mape	Parc. číslo Popis umiestnenia	Fotografia aktuálneho stavu Dobová fotografia	Zeleň s pamiatkovou hodnotou Odporúčanie prístupu ošetrovania
5.	Námestie - zelená plocha vo svahu južne od hotela Alžbeta a r. kat. kostola		<p>Južne od hotela Alžbeta a kostola sa nachádza svahovitý terén so zatrávnenými terasami. Južne od hotela Alžbeta prechádza svahom priamočiary chodník lemovaný lipami s upravovanou korunou „na hlavu“. Vo svahu sa ešte nachádza mladšia výsadba smrekov. Plocha je dosť zaburinená so stĺpmi a káblami elektrického vedenia, kovovými konštrukciami ktoré pôsobia rušivo. Sadovnícka úprava (lipy a nekonceptne vysadené smreky) pôsobí nesúrodo a nezapadá do historického prostredia. Zatrávnené terasy vznikli sekundárne násypmi a následným zatrávnením.</p> <p>Odporúčanie: Kompozične zjednotiť plochu prirodzeným zosvahovaním terénu a likvidáciou terás, ktoré vznikli sekundárne a pôsobia v prostredí rušivo (bránia pohľadovým väzbám), v súlade s pôvodnou historickou úpravou (niveletou) terénu. Odstrániť nekonceptne vysadenú stromovú a krovitú zeleň (lipy rezané na „hlavu“, výsadby ihličnanov), ktoré bránia pohľadovým väzbám na námestí. Ponechať len voľnú trávnatú plochu bez spevňovania (okrem chodníkov prístupových ciest). Trávnatú plochu je potrebné udržiavať pravidelným kosením v bezburinnom stave. Odstrániť nefunkčné kovové konštrukcie a odpad.</p>
6.	Námestie - (dláždená plocha) pri hoteli Alžbeta a kostole		<p>Pred hotelom Alžbeta bola vybudovaná veľká dláždená plocha, ktorá nezapadá vhodne do prostredia.</p> <p>Odporúčanie: Nebudovať ďalšie podobné plochy v historickom prostredí pamiatkovej zóny. Prostredie sa dá estetizovať rozmiestnením mobilnej zelene s kvalitnou kvetinovou výzdobou v samozavlažovacích kvetináčoch.</p>

Č. na mape	Parc. číslo Popis umiestnenia	Fotografia aktuálneho stavu Dobová fotografia	Zeleň s pamiatkovou hodnotou Odporúčanie prístupu ošetrovania
7.	Námestie – drobná parková architektúra (informačné tabule, autobusová zastávka, murovaná stavba kiosku)		<p>Na námestí pod rímsko-katolíckym kostolom sa nachádzajú rôzne informačné tabule, autobusová zastávka a menšia murovaná stavba kiosku. Táto drobná architektúra pôsobí nejednotne a je nízkej estetickej hodnoty. Nevhodne zapadá do prostredia a pôsobí rušivo.</p> <p>Odporúčanie: Dizajnovo a výrazovo zjednotiť jednotlivé prvky drobnej architektúry. Konštrukcie by mali byť ľahké, jednoduché, z ušľachtilých materiálov (drevo, kov) a nemali by v prostredí pôsobiť v prostredí dominantne.</p>
8.	Námestie- severozáp. časť		<p>Solitérna skupina v druhovom zložení lipa (Tilia sp.) a pagaštan (Aesculus). Ide o hodnotnú porastovú skupinu vysadenú asi začiatkom 20. storočia. Stromy architektonicky vhodne zapadajú do prostredia a hmotovo vyvažujú stavebnú architektúru historických budov. Stromy sú v pomerne dobrom zdravotno-biologickom stave s menším množstvom suchých konárov.</p> <p>Odporúčanie: Stromy je potrebné odborne arboristicky ošetriť – orez suchých konárov. V prípade potreby stabilizovať koruny (dynamická väzba koruny a redukcia koruny), vzhľadom k tomu že sa nachádzajú v blízkosti budov s väčším pohybom osôb.</p>

Č. na mape	Parc. číslo Popis umiestnenia	Fotografia aktuálneho stavu Dobová fotografia	Zeleň s pamiatkovou hodnotou Odporúčanie prístupu ošetrovania
9.	Zeleň za Tabakovou továrňou		<p>V súčasnosti v areáli Tabakovej továrne prevláda voľná trávnatá plocha s priečnym vyšliapaným chodníkom. Na východnom a západnom okraji sa nachádzajú menšie porastové skupiny listnáčov.</p> <p>V severovýchodnej časti je umiestnené multifunkčné ihrisko. Na historickej ortofotomape z roku 1950 a historickej fotografii je zobrazená sadovnícka úprava s centrálnym kruhovým záhonom a fontánou. Chodníky boli vedené priečne a prepájali jednotlivé vstupy do areálu. Park bol založený v prírodne – krajinárskom štýle ako zatrávená plocha s nepravidelne rozmiestnenými soliternými stromami a soliternými skupinami, pričom prevažovali voľné trávnaté plochy, takže sadovnícka úprava bola dosť otvorená.</p> <p>Odporúčanie: Napriek tomu, že bola plocha sčasti zastavaná objektmi továrne, je možné čiastočne regenerovať pôvodnú parkovú úpravu. Vysadiť by sa mohli solitéry a solitérne skupiny listnatých drevín domáceho pôvodu (lipy, buky, javory, hraby, jasene...) tak, aby nebránili pohľadovým väzbám na hodnotné historické objekty. Chodníky by mali byť len prírodné – vyšliapané alebo mlatové v siločiach pohybu osôb.</p>
10.	Morový cintorín na Baníckej ulici		<p>Na mieste bývalého morového cintorína, ktorý sa už dlhšie nevyužíva, sa nachádza len voľná trávnatá plocha. Po jej obvode sa nachádza sčasti porastový veniec listnatých drevín (stromy a kry) a čiastočne zástavba.</p> <p>Odporúčanie: Keďže ide o pomerne veľkú ucelenú nezastavanú plochu, odporúčame ju využiť ako pietne miesto (múzeum historických artefaktov, lapidárium, a pod.). Vysadiť sa tu môžu solitérne stromy (skupiny stromov), listnatých drevín domáceho pôvodu, ktoré budú podporovať parkovú oddychovú funkciu.</p>

Č. na mape	Parc. číslo Popis umiestnenia	Fotografia aktuálneho stavu Dobová fotografia	Zeleň s pamiatkovou hodnotou Odporúčanie prístupu ošetrovania
11.	Cintorín	 	<p>Na cintoríne sa nachádzajú tuje západné (<i>Thuja occidentalis</i>) ako lemovanie chodníkov. Tuje rastú v nezapojených radoch, pričom sú vnímané väčšinou ako solitéry v trávinatej ploche. Tuje sú cudzokrajné dreviny, ktoré nie sú druhovo najvhodnejšie v tomto prostredí, ale vzhľadom na to, že okolitá krajina je tvorená ihličnatými lesmi – smrečinami, tuje na cintoríne svojím habitom (tvarom korún) nepôsobia rušivo a je možné ich v tomto prostredí akceptovať.</p> <p>Odporúčanie: Zachovať jestvujúcu zeleň na cintoríne (tuje) a zatravnené plochy. Zachovať čo najviac trávnatých plôch bez spevňovania. Zachovať súčasný pomer voľných trávnatých plôch a spevnených plôch, ktoré sú zatiaľ vo vyváženom pomere. Ak by pribúdali na cintoríne ďalšie hroby a iné spevnené plochy na úkor zelene (trávnatých plôch), mohla by vzniknúť takmer ucelená spevnená plocha. To už by pôsobilo v prostredí rušivo, najmä z diaľkových panoramatických pohľadov z horných častí nad Smolníkom.</p>

Č. na mape	Parc. číslo Popis umiestnenia	Fotografia aktuálneho stavu Dobová fotografia	Zeleň s pamiatkovou hodnotou Odporúčanie prístupu ošetrovania
12.	Zeleň dvorov záhrad a pred- záhradok		<p>Dvory a záhrady sú najvýraznejšou a najzastúpenejšou formou vegetácie sídla s dominantným pôsobením. Pôvodne boli záhrady zatravnené a pestovali sa najmä ovocné dreviny. V súčasnosti sa ovocných drevín pestuje menej. Záhrady sú zatravnené a vysádzané zmesou rozličných drevín. V niektorých častiach pamiatkovej zóny sú však aj menej udržiavané záhrady, s nevhodnými sadovníckymi úpravami (prísne tvary a nevhodné cudzokrajné druhy netypické pre dané prostredie, skalky a im podobné sadovnícke formy). Niektoré záhrady sú len zatravnené (aj zaburinené) bez krovitej a stromovej zelene. Predzáhradky sú zatravnené z okrasnými krami, rozlične tvarovanými drevinami (tuje) a aj voľne zatravnené plochy. Pred niektorými domami sa nachádza kvetinová výzdoba (kvety vo voľnej pôde a v kvetináčoch).</p> <p>Odporúčanie: Predzáhradky a dvorové časti upravovať tradičnou formou - kombináciou trávnik, jednoduchého spevnenia komunikačných trás a pestovaním pôvodných pestovateľských foriem – kvetinové záhony trvaliek a letničiek, prípadne okrasných krov s voľným prirodzeným habitom. V líniových záhradách, nachádzajúcich sa v zadných častiach domov je vhodné pestovať ovocné stromy tradičných tvarov a odrôd. Každý strom má mať dostatok priestoru tak, aby sa záhrady neprehušovali. Podrast by mal byť zatravněný a pravidelne kosený. Pestovanie okrasných drevín tvarovo a druhovo netypických pre prostredie je nevhodné. (prísne a pravidelné tvary okrasných a ovocných drevín). V úžitkových častiach záhrad môže byť podľa potreby vyhradená plocha pre pestovanie zeleniny. Niektoré menej estetické oporné konštrukcie, múry a stavby sa môžu prekryť popínavou zeleňou - napríklad brečtanom vždyzeleným (Hedera helix).</p>

Č. na mape	Parc. číslo Popis umiestnenia	Fotografia aktuálneho stavu Dobová fotografia	Zeleň s pamiatkovou hodnotou Odporúčanie prístupu ošetrovania
13.	Zeleň okolo vodného toku		<p>Zo severu pamiatkovej zóny obmýva potok z názvom Smolník. Vodný tok má sčasti zachovanú prirodzenú pobrežnú vegetáciu a čiastočne sú brehy zatrávnené. Tento brehový porast tvorí plošno-priestorovú štruktúru zelenej hmoty, ktorá vhodne dotvára prostredie.</p> <p>Odporúčanie: Zachovať a neodstraňovať pobrežnú vegetáciu. Udržiavať pobrežnú vegetáciu v dobrom zdravotno-biologickom stave, predovšetkým mechanickým odstraňovaním invázných druhov (pohankovec čínsky, javorovec jaseňolistý) a zdravotne nevyhovujúcich drevín. Chemická likvidácia invázných drevín nie je vhodná, lebo porast sa nachádza v blízkosti vodného toku. Zároveň je potrebné tieto porasty obnovovať druhmi, ktoré znášajú vyššiu hladinu spodnej vody napríklad: jelša lepkavá (<i>Alnus glutinosa</i>), vrba biela (<i>Salix alba</i>), vrba krehká (<i>Salix fragilis</i>), topoľ biely (<i>Populus alba</i>), topoľ sivý (<i>Populus canescens</i>), topoľ čierny (<i>Populus nigra</i>), jaseň štíhly (<i>Fraxinus excelsior</i>) a iné.</p>
14.	Židovský cintorín (mimo PZ)		<p>Židovský cintorín sa nachádza východne od sídla, v lesnom prostredí. Zachovali sa tu fragmenty sepulchrálnej architektúry a čiastočne kamenný ohradový múrik. V interiéri a exteriéri cintorína sa nachádzajú lesné dreviny zmiešaného porastu s prevahou ihličnanov, najmä smrekov (<i>Picea abies</i>). Lesný porast vhodne dotvára a estetizuje prostredie cintorína. Niektoré stromy vyrastajú priamo z hrobových miest alebo sú v tesnej blízkosti hrobov.</p> <p>Odporúčanie: Vhodne ošetrovať lesný porast (odstraňovať suché a zdravotne nevyhovujúce jedince, aby neohrozovali zlomom alebo výratom architektúru cintorína. Ďalej je potrebné odstraňovať dreviny, ktoré sa nachádzajú priamo na hroboch alebo rastú v ich tesnej blízkosti a môžu ich koreňmi deštruovať. Odôvodnené výruby sa budú vykonávať s maximálnou opatrnosťou tak, aby nedošlo k poškodeniu hrobov. Výrub drevín na kritických miestach, kde by mohlo dôjsť k poškodeniu hrobov, bude realizovaný po častiach (metóda per partes), pričom bude spúšťanie jednotlivých častí istené lanami.</p>

